

I undersøkelsen kom det inn over 1936 besvarelser. Fordelingen av hundene var omtrent lik med 49% hannhunder og 51% tisper. Det finnes ikke noen tall for hvor mange levende hunder det finnes per rase. Dette gjør det vanskelig å beregne en nøyaktig svarprosent for undersøkelsen, da vi ikke vet hvor mange som faktisk kunne ha svart. Noen svar gjelder også avdøde hunder for å kunne registrere dødsårsaker. I perioden 2013-2022 ble det registrert omtrent 8460 Engelsk settere i NKK. Svarprosenten i forhold til registreringstallene de siste 10 årene er omtrent 23% (1936/8460). Dette er en god respons, prosentvis på linje med andre raser, men ingen andre har oppnådd et så høyt totalt antall svar.

87% av de som svarte på undersøkelsen var vanlige hundeeiere (ikke oppdrettere) og det skulle bety at undersøkelsen gir et uttrykk for den vanlige hundeeiers inntrykk av sin hund. Over 70% av eierne hadde flere hunder i familien, og ca 50% var barnefamilier. I helseundersøkelsen framkom det at 92% av eierne var godt eller meget godt fornøyd med hundens helse, mens 6,8% vurderte helsen som middels og bare 1,4% karakteriserte helsen som dårlig. Det ble også rapportert at 91,8% av hundene brukes til jakt.

GENERELL HELSE

Hvordan er hundens generelle helse?

92% av eierne var godt eller meget godt fornøyd med hundens helse, mens 6,8% vurderte helsen til middels. Bare 1,4 prosent karakteriserte helsen som dårlig.

Antall svar: 1928

Svar	Antall	% av svar	
Meget god	1298	67.3%	 67.3%
God	471	24.4%	 24.4%
Middels	132	6.8%	 6.8%
Dårlig	20	1%	 1%
Meget dårlig	7	0.4%	 0.4%

Vi kommer videre til å redegjøre for de sykdommene der det er rapportert en del tilfeller i helseundersøkelsen, og det er plukket ut tilhørende tabeller fra helseundersøkelsen. Dette er for å plukke ut områder en skal rette oppmerksomheten mot og følge med på også med tanke på avlsarbeidet.

Det er en god del eiere som har krysset av på hud-utfordringer som resulterer i kløe hos mange hunder. Dette er av de viktigste områdene å legge vekt på fremover. Hudproblemer er et komplekst område, der det kan være ulike årsaker til slike sykdomstegn. Hvor stor prosentdel av hunder med kløe som har en (sikker) allergi/atopi-diagnose er uklart, men dette er av de utfordringene en bør legge vekt på fremover. Helseundersøkelsen gir en antydning av antall hunder med allergi, men det er en god del flere eiere som rapporterer kløe.

Allergi

Er hunden din diagnostisert med allergi/atopi?

Antall svar: 1928

Svar	Antall	% av svar
Ja, veterinærundersøkelse har bekreftet allergi	87	4.5%
Ja, tror den har allergi	60	3.1%
Nei	1756	91.1%
Vet ikke	25	1.3%

Et annet område som har en del anmerkninger, er fordøyelsesproblemer. Dette er et område med utfordringer i mange raser, men også hos engelsk setter bør en følge med og få en nærmere oversikt over betydningen/alvorlighetsgrad. Det er klart at hunder som går løse kan «sluke» mye forskjellig, men samtidig ses raseforskjeller i antall anmerkninger på ulike raser.

Har hunden hatt vedvarende, tilbakevendende eller alvorlige fordøyelsesproblemer?

Symptomer kan være oppkast, diare, forstoppelse, vekttap og appetittforandring.

Antall svar: 1904

Svar	Antall	% av svar
Ja	175	9.2%
Nei	1721	90.4%
Vet ikke	8	0.4%

9,2% av hundene oppgir at de har hatt vedvarende/alvorlige fordøyelsesproblemer.

Det er spurt om spesifikke symptomer. Det er diare/oppkast som er de vanligste symptomer.

Kryss av hvis den har hatt noen av følgende mage/tarm sykdommer/symptomer

Antall svar: 210

Svar	Antall	% av svar
Gjentatte episoder med diare	152	72.4%
Gjentatte episoder med oppkast	90	42.9%
Gjentatte episoder med buksmerter	23	11%
Alvorlig tarminfeksjon (eks Parvovirus)	7	3.3%
Magesår/gastritt	10	4.8%
Kronisk diare	5	2.4%

Brokk er også en «misdannelse» som ofte registreres hos mange raser med klart ulike forekomst, og det er klare indikasjoner på at brokk har en klar arvelig andel. Samtidig virker det som de fleste hunder med brokk er lite plaget, og at eiere legger lite vekt på dette.

Brokk

154 hunder oppgis med brokk; 149 spesifisert som navlebrokk, 2 lyskebrokk, 3 annet. Av de 149 hundene med navlebrokk ble 8 operert. Av de to hundene med lyskebrokk var 1 operert og den andre vurdert til å ha liten betydning for hunden.

Har hunden hatt brokk?

Antall svar: 1925

Svar	Antall	% av svar	
Nei	1758	91.3%	
Ja, navlebrokk	149	7.7%	
Ja, lyskebrokk	2	0.1%	
Ja, annet	3	0.2%	
Vet ikke	13	0.7%	

Du har svart at hunden har hatt navlebrokk; Størrelse? Operert?

Antall svar: 149

Svar	Antall	% av svar	
Lite brokk som 'forsvant av seg selv'	34	22.8%	
Lite brokk uten betydning	81	54.4%	
Har tydelig brokk- ingen problemer	26	17.4%	
Hunden ble operert	8	5.4%	

Det er også registrert en god del anmerkninger på øye, men en skal være klar over at mange av anmerkningene gjelder rennende øyne og øyebetennelse. Det kan selvsagt være ubehagelig for hunden, men flere av disse anmerkningene ser ut til å være sjeldne hendelser hos affiserte hunder, altså ikke et kontinuerlig problem. Det er likevel verdt å følge med på dette.

Har, eller har hunden noen gang hatt sykdom i øye eller øyelokk? (herunder ektropion, entropion, cherry eye)?

Anmerkninger på øye er registrert hos 225 hunder (11,7%). Eierne har spesifisert følgende om hunder som har anmerkninger på øye:

Har hunden hatt sykdom i eller problemer med noe av det følgende?

Antall svar: 354

Svar	Antall	% av svar	
Øyelokk/blinkhinne (f.eks. feilstilte øyehår, entropion, ektropion, cherry eye)	40	11.3%	11.3%
Rennende øyne	129	36.4%	36.4%
Øyebetennelse/øyekatarr	184	52%	52%
PPM - persisterende pupillmembran	0	0%	0%
Hornhinnen	5	1.4%	1.4%
Regnbuehinnen	3	0.8%	0.8%
Linsen (f.eks. katarakt)	7	2%	2%
Netthinnen (f.eks. PRA)	9	2.5%	2.5%
Skade på øye	47	13.3%	13.3%

Det er rennende øyne og øyebetennelse, samt noen problemer med øyelokk som er vanligst rapportert.

En del hunder har også hatt utfordringer med ledd, skjelett, muskel en eller flere ganger i livet. For mange av de affiserte hundene fører det naturlig nok til halthet i for- eller bakbein, og artrose kan også ses hos en del hunder.

Leddproblemer

Har hunden hatt noen av følgende leddproblemer?

(OBS; prosent-tallene er relative tall i forhold til de som har besvart dette spørsmålet og ikke prosent av rasen)

Har hunden hatt noe av de følgende leddproblemer? Flere valg er mulig

Antall svar: 456

Svar	Antall	% av svar	
Epifysedysplasi	0	0%	0%
Løs kneskål - patellaluksasjon	1	0.2%	0.2%
Osteochondrose/brusklesning (fortykket/løs bit av leddbrusk)	70	15.4%	15.4%
Artrose (forkalkning)	120	26.3%	26.3%
Leddbetennelse	19	4.2%	4.2%
Korsbåndskade	28	6.1%	6.1%
Halthet i forbeina	145	31.8%	31.8%
Halthet i bakbeina	106	23.2%	23.2%
Vet ikke	101	22.1%	22.1%

Bare en hund er registrert med patellaluksasjon.

I hvilket/hvilke ledd hadde hunden din osteochondrose? (flere svar mulig)

Antall svar: 70

Svar	Antall	% av svar	
Skulderledd	62	88.6%	88.6%
Albueledd	7	10%	10%
Kneledd	2	2.9%	2.9%
Haseledd	0	0%	0%
Vet ikke	1	1.4%	1.4%

Har hunden hatt noen av følgende muskel-skjelettproblemer? Flere valg er mulig

Antall svar: 486

Svar	Antall	% av svar	
Spondylose (forkalkning i ryggvirvler)	60	12.3%	 12.3%
Lumbosacral stenose (LS-stenose) / nerve i klem	11	2.3%	 2.3%
Vond rygg/muskelspenninger	69	14.2%	 14.2%
Skiveprolaps/forkalkning mellom virvelskiver	27	5.6%	 5.6%
Legg-Calve-Perthes	0	0%	0%
Chondrodysplasi/dvergekst	0	0%	0%
IOHC (Incomplete Ossification of the Humeral Condyle)	1	0.2%	0.2%
Short Ulna syndrome	0	0%	0%
Misdannelse av ryggvirvler (eks. Hemivertebra, overgangsvirvel)	10	2.1%	 2.1%
Annen muskelsykdom	3	0.6%	 0.6%
Muskel-/seneskader	59	12.1%	 12.1%
Sår/skade på hale	51	10.5%	 10.5%
HD (Hofteledds dysplasi)	91	18.7%	 18.7%
AD (Albueledds dysplasi)	11	2.3%	 2.3%
Beinbrudd	33	6.8%	 6.8%
Annet	40	8.2%	 8.2%
Vet ikke	108	22.2%	 22.2%

Av hormonelle sykdommer er det som ventet lavt stoffskifte/hypothyreose som skiller seg ut, men med noe lavere forekomst enn det en har hatt inntrykk av. Vi håper at dette ikke er en underrapportering.

Hvilken hormonell sykdom har hunden hatt?

Antall svar: 70

Svar	Antall	% av svar
Hypothyreose (lavt stoffskifte)	59	84.3%
Sukkersyke (Diabetes mellitus)	7	10%
Cushings disease (for mye kortisol)	2	2.9%
Addisons disease (for lite kortisol)	1	1.4%
Annet	1	1.4%

Atferd

Det er også stilt et stort antall spørsmål knyttet til atferd.

Hvordan er du fornøyd med hundens generelle atferd?

91,4% svarte at de er godt eller meget godt fornøyd med hundens generelle atferd, 5,3% er middels fornøyd, mens 1,3% vurderer den til dårlig.

Hvordan er du fornøyd med hundens generelle atferd ?

Antall svar: 1932

Svar	Antall	% av svar
Meget godt	1485	76.9%
Godt	319	16.5%
Middels	103	5.3%
Dårlig	23	1.2%
Svært dårlig	2	0.1%

Kort oppsummert:

Helsefunn:

- **Generell helsetilfredshet:** 92% av eierne var fornøyd med hundens helse, 6,8% vurderte helsen som middels, og 1,4% vurderte den som dårlig.

- **Vanlige helseproblemer:** Det er her viktig å være klar over at ordet «problem» i denne undersøkelsen er litt udefinert, og kan i noen tilfelle bety at hunden har hatt noe en eller flere ganger (ikke nødvendigvis et kontinuerlig problem)
  - **Utfordringer innen «Hud, pels og ører»:** mange eiere rapporterte problemer, med ørebetennelser og hudirritasjoner/kløe som de vanligste.
  - **Fordøyelsesproblemer:** 9,2% rapporterte kroniske fordøyelsesproblemer, og 11% hadde opplevd blodig diaré. Dette er interessant at det er vanlig med slike, vanligvis engangstilfeller av blodig diaré, med tanke all fokus på «hundesykdommen» med diaré for noen år siden.
  - **Brokk:** 154 hunder rapporterte brokk, mesteparten navlebrokk.
  - **Hjerteproblemer:** 1,1% rapporterte hjerteproblemer.
  - **Øyeproblemer:** 11,7% hadde øyeproblemer, det er rennende øyne, øyebetennelse og noe problemer med øyelokk. De fleste oppfatter at hunden har normalt syn (97%).
  - **Ledd- og Skjelettproblemer:** 13,1% oppgir ulike anmerkninger i ledd/muskel/ skjelett, som også kan inkludere ryggutfordringer (mange hunder er røntget i ryggen).
  - **Reproduksjonsorganer hos tisper;** det ses en del tilfeller av livmorbetennelse og innbilt svangerskap. Det kan også se ut til at en del tisper har hatt fødselsproblemer og at forekomsten av dette kan være høyere enn en har trodd.
  - **Tannproblemer:** Overproduksjon av tannstein og medfødt tannmangel var det som ble rapportert hyppigst på tenner. 64 har svart medfødt tannmangel
  - **Kreft:** 376 eiere rapporterte kuler/svulster, mesteparten godartede og inkluderer godartede fettkuler som er blant de vanligste typene.
- Når det gjelder dødsårsaker er det «Alderdøds», kreft, ledd-/skjelettproblemer, ulykke/skade og «annet» er hyppigst registrerte enkeltårsaker blant de registrerte dødsårsakene»

Atferdsfunn:

- **Generell atferdstilfredshet:** 91,4% var fornøyde med hundens atferd, mens 1,3% var misfornøyde.
- Generelt sett er altså eierne godt fornøyde, men en god del oppfatter at hunden kan være engstelig i noen situasjoner.
- 13% av hundene viser sterk angst for fyrverkeri og rundt 10% av hundene viser en grad av angst for å være alene hjemme, men få hunder har et stort problem med dette.

Forekomst av aggresjon mot andre hunder er lav, men forekommer også hos ES.

Deltakelse i Forskning:

- **Forskningsvillighet:** 96% av eierne var åpne for å bli kontaktet for videre spørsmål, og 94% var villige til å bidra med prøver til forskning.

Konklusjon:

Rapporten gir en detaljert oversikt over helse og atferd hos Engelsk settere basert på eiernes svar. Den fremhever vanlige helseproblemer og atferdstrekk, og er en verdifull ressurs for oppdrettere og forskere for å forstå og adressere rasens utfordringer. Dataene viser også en høy grad av eiertilfredshet med hundenes helse og atferd, til tross for noen nevnte problemer.

